

ПРОБЛЕМИ
СУЧАСНОЇ
ПЕДАГОГІЧНОЇ
ОСВІТИ

Випуск 42
Частина III

ЯЛТА

2014

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ
АВТОНОМНОЇ РЕСПУБЛІКИ КРИМ
РВНЗ „КРИМСЬКИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ”
(м. ЯЛТА)

ПРОБЛЕМИ
СУЧАСНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Серія: Педагогіка і психологія
Випуск сорок другий
Частина 3

Ялта
2014

publication/ V.I. Andrejev.- Kazan', 2000.-600p.,P. 124

2. Bekh I.D. *Individually oriented education: Strategy design/ I.D. Bekh // Journal of Zhytomyr State University of Franco. – 1999. – №3.– P.42-43.*

3. Bekh I.D. *Individually oriented education / I.D. Bekh. – K., 1998. – 155 p.*

4. *Encyclopedia of wisdom [Text]: literary and artistic Edition / comp. K. Andrievska [et al.] - M.: Roossa 2008. - P. 73*

5. Kyrylenko T.S. *The act of kindness/ T.S.Kyrylenko/ In the book: Fundamentals of Psychology/ under the general editorship O.V. Kyrychuck, V.A. Romenets'. – Pub. 6th, stereotype. – K.: Lybid', 2006. – P. 553.*

6. *Values of education and training: scientific and methodical collection/ Ed. O.V. Sukhomlynska. – K.: APS Ukraine, 1997. – 224 p.*

7. Shchogoleva A.V. *Pedagogical conditions of formation of values of the self - relation of younger schoolchildren/ A.V. Shchogoleva // Materials of 38-th Scientific and Practical Conference undergraduate and graduate students. – Komsomolsk-on-Amur, 1999. – P.100 – 105.*

Педагогіка

УДК373.2.091.33 - 028.22

аспірант кафедри дошкільної та початкової освіти Хомич О. О.

Державний заклад „Луганський національний університет імені Тараса Шевченка” (м. Луганськ)

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ МЕДІА-ОСВІТИ В НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ ДОШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Анотація. У статті розкрито сутність поняття „медіа-освіта дошкільна”. Визначено основні засоби медіа-освіти, доцільні для використання у навчально-виховному процесі дошкільних навчальних закладів: телебачення, кінематограф, друковані видання, радіо, комп'ютерні технології: слайд-шоу, мультимедійні фотоальбоми, презентації та ін. З огляду на особливості кожного з засобів медіа-освіти та специфічність впливу на особистість дошкільника, схарактеризовано загальні підходи до їх використання. Зазначено, що необхідними умовами використання засобів медіа-освіти постають: спеціальний добір медіа-текстів, визначення місця та кількості таких медіа-текстів на заняттях та поза ними, а також відбір форм та методів роботи з медіа-текстами, які сприятимуть гармонійному розвитку особистості дитини.

Ключові слова: медіа-освіта дошкільна, засоби медіа-освіти, навчально-виховний процес ДНЗ.

Анотація. В статье раскрыта сущность понятия „дошкольное медиаобразование”. Определены основные средства медиаобразования, целесообразные для использования в учебно-воспитательном процессе дошкольных образовательных учреждениях: телевидение, кинематограф, печатные издания, радио, компьютерные технологии: слайд-шоу, мультимедийные фотоальбомы, презентации и др. Учитывая особенности каждого из средств медиаобразования и специфичность воздействия на личность дошкольника, охарактеризованы общие подходы к их использованию. Отмечено, что необходимыми условиями использования

средств медиаобразования являются: специальный отбор медиа-текстов, определение места и количества таких медиа-текстов на занятиях и вне их, а также отбор форм и методов работы с медиа-текстами, которые будут способствовать гармоничному развитию личности ребенка.

Ключевые слова: дошкольное медиаобразование, средства медиаобразования, учебно-воспитательный процесс ДОУ.

Annotation. The essence of the concept of „preschool media education” is revealed. The main ways of media education, appropriate for use in the educational process of children garden are defined, among them: television, cinema, print, radio, computer technology: slideshow, multimedia photo albums, presentations and so on. Despite the nature each of the ways of media education and specificity of influence to the individual of preschool age child are characterized general approaches to using such ways. It is noted that necessary condition for use of media education is a special selection of media texts, determining the location and number of that one in the classroom and outside of them, and the selection of forms and methods of media texts that promote the harmonious development of the child.

Key words: preschool media education, the ways of media education, the educational process in the children garden.

Вступ. Сучасні мас-медіа стали невід’ємною частиною життя людини від самого народження. Саме телебачення, комп’ютерні ігри, Інтернет та численні друковані видання активно формують світогляд, замінюючи дитині книжки, іграшки та живе спілкування. Такий вплив мас-медіа на формування особистості дедалі стає хаотичним і некерованим. Водночас, сучасні дослідження (Д. Григорова, Р. Гуревич, М. Кадемія, О. Федорова, І. Челишева, Л. Шевченко та ін.) указують на доцільність використання засобів мас-медіа у процесах навчання й виховання різних вікових груп. Усе більшого розповсюдження набуває використання засобів медіа-освіти в навчально-виховному процесі дошкільних навчальних закладів. Разом із тим, така робота ведеться досить хаотично й безсистемно, що зумовлюється браком методичної літератури та неготовністю вихователів до такого роду інновацій.

Учені стверджують, що дошкільна медіа-освіта має почати формування в дітей сучасних уявлень про роль інформації та інформаційних процесів у суспільстві, сприяти розвитку мислення в умовах великого інформаційного потоку [5, с. 4]. У зв’язку з цим визначення особливостей використання засобів медіа-освіти в навчально-виховному процесі дошкільних навчальних закладів, пошук оптимальних шляхів їх використання стають актуальними питаннями сьогодення. Розвідки цієї проблеми мають одиничний характер (О. Вознесенська, А. Дейкіна, С. Заболоцька, Л. Зданевич, Г. Лаврентьева, Л. Найдьенова, С. Семчук, В. Рацла, Ю. Яскевич та ін.).

Формулювання мети статті та завдань. Метою даної статті є визначення особливостей використання засобів медіа-освіти в навчально-виховному процесі сучасних дошкільних навчальних закладів.

Виклад основного матеріалу статті. У 2010 році було затверджено Концепцію впровадження медіа-освіти в Україні, де схарактеризовано основні положення медіа-освіти на всіх освітніх рівнях, зокрема у ланці дошкільної освіти.

Медіа-освіта дошкільна є принципово інтегрованою й спрямована на збалансований естетичний та інтелектуальний розвиток особистості дитини

(включаючи різні форми інтелекту, зокрема емоційний, соціальний і практичний інтелект), забезпечує її захист від агресивного медіа-середовища (у тому числі від інформаційного „сміття”, невідповідних віковим можливостям психіки дитини інформаційних впливів, зокрема продукції, що містить елементи насильства, жахів, еротики), уміння орієнтуватись, обирати і використовувати адаптовану відповідно до вікових норм медіа-продукцію [3].

Серед засобів медіа-освіти, які використовуються в навчально-виховному процесі ДНЗ можна визначити: телебачення, кінематограф, друковані видання, радіо, комп’ютерні технології: слайд-шоу, мультимедійні фотоальбоми, презентації та ін.

Використання засобів медіа-освіти у роботі з дошкільниками, безумовно має враховувати характер дитячого сприймання, основними властивостями якого є: емпіричність, пов’язана з недостатністю особистісного досвіду та незасвоєнням критеріїв аналізу й оцінки поведінки, підвищена нецілеспрямована активність сприймання, зосередження основної уваги на дієвому початку в поведінці героя, результативність сприймання тощо.

Крім того, сприймання дітей дошкільного віку є емоційним і некритичним. Своє внутрішнє „Я” вони легко ототожнюють з „Я” – персонажем, тобто відбувається ідентифікація з образом [1, с. 142 – 157].

Як свідчать дослідження Л. Венгера, Л. Виготського, П. Гальперіна, В. Давидова, М. Поддякова, у дитини до п’яти років повністю розвивається символічна функція наочно-образного мислення, що є основним показником рівня розумового розвитку малюка в цьому віці. Саме тому, вже починаючи з середнього дошкільного віку, дитина здатна свідомо обирати спосіб дії з засобами медіа-освіти.

Найпопулярнішими в дошкільників є телебачення, відео, DVD. Телевізор сприймається дітьми як найбільш доступний, щоденний засіб інформації та розваги, виступає як інформатор про поточні події, як кінотеатр, як нянька, як вірний співрозмовник і порадижник.

На думку багатьох дослідників вітчизняної медіа-освіти (О. Баранов, С. Пензін, О. Федоров та ін.) великий розвивальний потенціал має робота з художніми екранними творами медіа-культури. Екранні медіа-картинки поділяються на кілька видів: художні, науково-дослідні, науково-популярні, кожен із яких має свою специфіку.

До таких медіа-картинок відносять мультиплікаційне кіно – одне з улюблених видів екранного дійства у дошкільнят. Мультиплікація є синтезом кількох видів мистецтв, що зумовлює складність процесу впливу на особистість дитини. Як вид синтетичного мистецтва, мультфільм містить не тільки надзвичайно високий потенціал художньо-естетичної дії, а й широкі виховні та освітні можливості [8].

Але вплив мультиплікаційного кіно на особистість дитини – неоднозначний. Цікавими є результати експериментів шотландських учених про те, що діти шести – восьми років із більшим задоволенням та ентузіазмом дивляться на екран без зображення, ніж на обличчя людини. Деякі мультфільми викликають шквал радісних емоцій, хвилю наслідування улюбленим героям і формують позитивні установки особистості дитини, інші ж завдають відвертої шкоди, роблячи дітей агресивними. Цей факт ще раз доводить, що проблема впливу теле-, кіно- та мультіндустрії на психічні процеси залишається не вивченою. Але психолого-педагогічні дослідження

доводять величезну потребу дитини в контакті з героями мультиплікаційних фільмів. Діти дивляться мультфільми тому, що вони яскраві та прості, близькі до казки, гри, живого людського спілкування. Дитина прагне динамічних дій, які відбуваються з героєм, адже дошкільники ідентифікують себе з персонажами. Мультиплікаційний фільм уводить дитину в особливий емоційний стан, дає можливість емоційно контактувати з персонажами мультфільму, створює умови для роботи уяви [7, с. 5 – 12].

Зважаючи на це, по-перше, вкрай необхідним є жорсткий відбір медіа-картинок, пропонованих дітям для перегляду. А по-друге, мультиплікаційне кіно, як і інші види медіа продукції, можуть поставати засобами навчання й виховання дошкільників, але за умови педагогічного керівництва з боку дорослого. Будь-який засіб стає ефективним у контексті адекватних методів.

Окреслимо доцільні форми й методи роботи вихователя з мультиплікаційними фільмами. Після перегляду мультфільмів можна організувати бесіду з поступовим ускладненням питань: від репродуктивних до творчих і проблемних. Доцільним є драматизація фрагментів мультфільмів, адже це дає можливість краще зрозуміти персонажів [6, с. 42]. Можна розповісти історію створення мультиплікаційного фільму, хто бере участь у його створенні, яка техніка використовується в тому чи іншому мультфільмі [2]. У контексті образотворчої діяльності можна пропонувати малювати кадри знайомих мультфільмів або разом створити свій мультфільм.

На думку дослідниці І. В. Челишевої, фотографії, журнали з яскравими картинками можна використовувати для розвитку мовлення, уяви – описувати з дитиною зображення, складати розповіді, історії, звертати увагу на різну гаму кольорів та ін. Із фотографій можна скласти сценарій, який представляє собою послідовно викладені знімки з текстом, який супроводжує кожен із кадрів. Це можуть бути і жартівливі репліки, і цілком серйозна розповідь.

При виконанні таких творчих завдань діти фактично проходять шлях від задуму до демонстрації своєї творчої роботи іншим глядачам. Виконуючи різні етапи роботи, діти на практиці знайомляться і зі специфікою мови різних медіа: кіно, телебачення, фотографії; кадром як одиницею оповіді у фільмі, фотографії [6, с.43].

Ще не менш важливими засобами розширення дитячих уявлень у роботі є презентації, слайд-шоу, мультимедійні фотоальбоми. Ця наочність дає можливість вихователю вибудувати свою діяльність логічно, науково й доступно для дошкільника. Використання засобів медіа-освіти дозволяє активізувати три види пам'яті дітей: зорову, слухову, моторну. Наприклад, презентація дає можливість розглянути складний матеріал поетапно, звернутися не тільки до поточного матеріалу, але й повторити попередню тему. Також можна більш детально зупинитися на питаннях, що викликають труднощі. Використання анімаційних ефектів сприяє підвищенню інтересу дітей до досліджуваного матеріалу. Застосування засобів медіа-освіти в роботі з дітьми дозволяє подолати їх інтелектуальну пасивність, дає можливість підвищити ефективність освітньої діяльності педагога ДНЗ.

У наш час дитячий світ заповнюють комп'ютерні технології, тому комп'ютер повинен стати в дитячому садку ядром розвиваючого предметного середовища. Він повинен розглядатися не як окремий навчальний ігровий пристрій, а як усюди проникаюча універсальна інформаційна система, здатна з'єднатися з різними напрямками освітнього процесу, збагатити їх і докорінно

змінити розвиваюче середовище дитячого садку в цілому.

Працюючи за комп'ютером, малюк має справу з наочними екранними образами, які він наділяє символічним, ігровим значенням, переходячи в такий спосіб від звичайних практичних дій із предметами до дії з ними в образному (модельному, символічному) плані. Засвоєння комп'ютерної техніки формує в дошкільнят передумови теоретичного мислення, що характеризується усвідомленим вибором способу дії для розв'язання поставленого завдання. До того ж діти, які володіють комп'ютерною технологією, більше підготовлені до мислительної діяльності, розвиток якої є запорукою успішного навчання в школі [4, с.10 – 12]. Комп'ютерні ігри розвивають уважність, уяву, пам'ять і активізують дитину до самостійності.

Висновки. Починаючи вже з дошкільного віку діти досить упевнено опановують медійні нововведення. У більшості з них з'являються стійкі медійні уподобання: улюблені фільми і телевізійні програми, комп'ютерні ігри, журнали тощо. Кожен із цих засобів медіа-освіти має свою специфіку, свої виразні засоби, а отже специфічно впливає на перебіг психічних процесів дитини. Ураховуючи мимовільну увагу дошкільників, саме яскрава динамічна інформація з медіа приваблює й запам'ятовується дітьми.

Але при цьому проблема впливу теле-, кіно- та мультіндустрії на психічні процеси залишається не вивченою. Говорячи про використання засобів медіа-освіти в навчально-виховному процесі ДНЗ, ми розглядаємо медіа як інструмент, який спрацьовує за умови грамотного педагогічного керівництва. Зважаючи на це, необхідними умовами використання засобів медіа-освіти постають: спеціальний добір медіа-текстів, визначення місця та кількості таких медіа-текстів на заняттях та поза ними, а також відбір форм та методів роботи з медіа-текстами, які сприятимуть гармонійному розвитку особистості дитини.

Література:

1. Заболоцька С. Вплив перегляду дошкільниками мультфільмів на їх моральну поведінку / С.І. Заболоцька // Збірник наукових праць Інституту психології ім. Г.С. Костюка АПН України. – Том XII. – Частина 3. – К., 2010. – С. 142 – 157.
2. Зорина И.Г. Медиа-технологии как средство социализации детей дошкольного возраста в условиях ДОУ – Режим доступу: <http://www.mediashkola-plus.ru/>.
3. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні, Київ, 2010. – Режим доступу: http://ispp.org.ua/news_44.htm.
4. Лаврентьева Г.П. Комп'ютерно-ігровий комплекс у дошкільному закладі / Г.П. Лаврентьева // Дошкільне виховання. – 2003. – № 1 – С.10 – 12
5. Могилёва В. Н. Психологические особенности дошкольника и их учет в работе с компьютером: учеб. пособие для студ. образовательных учреждений сред. проф. образования / В.Н. Могилёва. – М.: „Академия”, 2007. – 240 с.
6. Ревуцкая К.В. Влияние медийных средств на общее развитие ребенка / К.В. Ревуцкая, Е.Ю. Лындина; Ред. А.С. Потапов. // Цифровые образовательные ресурсы в учебном процессе педагогического вуза и школы. – Воронеж: Воронеж. гос. пед. ун-т, 2010.
7. Ужченко І. Ю. ТОП-5 емоційно-поведінкових розладів дітей і підлітків, спричинених переглядом мультфільмів / І. Ю. Ужченко, І. О. Григор'єва // Освіта та педагогічна наука. – 2012. – № 4 (153). – С. 5 – 12.

8. Чельшева И. В. Анализ медиатекстов на занятиях в студенческой аудитории в рамках деятельности научно-образовательного центра „Медиаобразование и медиакомпетентность” при Таганрогском государственном педагогическом институте / И. В. Чельшева // Медиаобразование. – 2010. – № 3.

References:

1. Zabolocz`ka S. Vply`v pereglyadu doshkil`ny`kamy` mul`tfil`miv na yix moral`nu povedinku / S.I. Zabolocz`ka // Zbirny`k naukovy`x pracz` Instytutu psy`xologiyi im. G.S. Kostyuka APN Ukrayiny`. – Tom XII. – Chasty`na 3. – K., 2010. – S. 142 – 157.

2. Zory`na Y.G. Medy`a-texnologiy` kak sredstvo socy`aly`zacy`y` detej doshkol`nogo vozrasta v uslovy`yax DOU – Rezhy`m dostupu: <http://www.mediashkola-plus.ru/>.

3. Koncepciya vprovadzhennya mediaosvity` v Ukrayini, Ky`yiv, 2010. – Rezhy`m dostupu: http://ispp.org.ua/news_44.htm.

4. Lavrent`yeva G.P. Komp`yuterno-igrovy`j kompleks u doshkil`nomu zakladi / G.P. Lavrent`yeva // Doshkil`ne vy`xovannya. – 2003. – No 1 – S.10 – 12

5. Mogy`l`eva V. N. Psy`xofy`zy`ology`chesky`e osobennosty` doshkol`ny`ka y` y`x uchet v rabote s komp`yuterom: ucheb. posoby`e dlya stud. obrazovatel`nyx uchrezhdeny`j sred. prof. obrazovany`ya / V.N. Mogy`l`eva. – M.: „Akademy`ya”, 2007. – 240 s.

6. Revuczkaya K.V. Vly`yany`e medy`jny`x sredstv na obshhee razvy`ty`e rebenka / K.V. Revuczkaya, E.Yu. Ly`ndy`na; Red. A.S. Potapov. // Cy`frov ye obrazovatel`n y`e resurs y` v uchebnom processe pedagogy`cheskogo vuza y` shkol y`. – Voronezh: Voronezh. gos. ped. un-t, 2010.

7. Uzhchenko I. Yu. TOP-5 emocijno-povedinkovy`x rozladiv ditej i pidlitkiv, spry`chy`neny`x pereglyadom mul`tfil`miv / I. Yu. Uzhchenko, I. O. Gry`gor`yeva // Osvita ta pedagogichna nauka. – 2012. – No 4 (153). – S. 5 – 12.

8. Chel`y`sheva Y. V. Analiz medy`atekstov na zanyaty`yax v studencheskoj audy`tory`y` v ramkax deyatel`nosty` nauchno-obrazovatel`nogo centra „Medy`aobrazovany`e y` medy`akompetentnost`” pry` Taganrogskom gosudarstvennom pedagogy`cheskom y`nsty`tute / Y. V. Chel`y`sheva // Medy`aobrazovany`e. – 2010. – No 3.

Педагогіка

УДК 130.2"652"

викладач Хом`як О. А.

Міжнародний економіко-гуманітарний
університет ім. акад. Степана Дем`янчука, (м. Рівне)

**МІСЦЕ ЕСТЕТИЧНИХ ЗНАТЬ В СИСТЕМІ ФІЛОСОФСЬКО-
КУЛЬТУРОЛОГІЧНОГО ПІЗНАННЯ МИСЛИТЕЛІВ АНТИЧНОСТІ**

Анотація. Аналізується внесок Піфагора, Геракліта, Демокрита, Сократа, Аристотеля та інших мислителів античності у розвиток естетичної думки. На основі вивчення праць видатних філософів робиться висновок про те, що в античні часи естетичне виховання було гармонійно вплетене в систему розвитку особистості людини і досліджувалося з позиції походження різних видів мистецтв, їх значенні в житті людини, зв'язку мистецтва і краси.

Тушева В. В.	ВИВЧЕННЯ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИКИ У ВІТЧИЗНЯНІЙ ПЕДАГОГІЦІ	203
Ускова А. Л.	СИСТЕМА ФОРМУВАННЯ ЦІННОСТІ ПІКЛУВАННЯ ПРО ІНШУ ЛЮДИНУ В УЧНІВ ОСНОВНОЇ ШКОЛИ	211
Хомич О. О.	ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ МЕДІА-ОСВІТИ В НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ ДОШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ	216
Хом'як О. А.	МІСЦЕ ЕСТЕТИЧНИХ ЗНАНЬ В СИСТЕМІ ФІЛОСОФСЬКО-КУЛЬТУРОЛОГІЧНОГО ПІЗНАННЯ МИСЛИТЕЛІВ АНТИЧНОСТІ	221
Червонська Л. М.	ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ВИКОНАННЯ ПОПУЛЯРНОЇ ВОКАЛЬНОЇ МУЗИКИ У СТАРШОКЛАСНИКІВ	227
Чернишенко О. Є.	СТРУКТУРА ТЕХНОЛОГІЇ ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ЗАСОБІВ У ПІДГОТОВЦІ КУРСАНТІВ МВС УКРАЇНИ	232
Шиян Т. В.	ОРГАНІЗАЦІЯ ПОЗААУДИТОРОНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ (НА ПРИКЛАДІ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ІНОЗЕМНА МОВА ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ»)	239